

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

Til Hr Joh. Niclas ud Fru Gusslars
Kärrna Lindahl i Norrköping.

Haga, Söndags-Eftermiddagen, d. 3 Jun. 1798.

83.

Minna Söta Barn!

Huru skulle jag kunna njuta en den aldrig lyckfälgaste Dag hos minna
Söta Barn här på Haga, utan at äfven få dela ^{det} med Er, minna icke mindre,
älskade Barn i Norrköping. Tillåt mig förden skull, at jag, efter njuiten
middag och hvilas, får på Paperet teckna några Drag af de Känslor, som
i dag lyckfälgat icke allenast mit Hjerta, utan ock hela mit Näsande.
Se här då denna min Lilla Beskrifning! Slutet får tillskrivas i Staden.

Dagen var skön, bittida var jag rypp, klädde mig, åt min Svenska
Frukost af Driicka och Bröd, gick få ut. Min enda önskan var at icke få
önska Söta Mor: en god Morgon, ty hon sof ännu, och jag borde ej väcka
honne, hält hon sedan et par dagar klagat öfver någon värk och
Sjyffhet på andra sidan af Slufvudet och Halsen. I går afton var hon
för öfrigt glad och god; hoppas således, at hon också i dag är frisk
och munter, samt vid detta lag fitter och spelar Schack med Kongl.
Secretär. Noring, denne hennes Vän par preferencie. Hvad åter min
Person beträffar, så bör jag härmedest notificera, at jag i förl. Månad,
och för at kunna tjenligen benämnta den vackra Årstiden, lagt mig
til en lätt eller ofördad Sommar-Kapprovt af en Ljus mar Doie, som
jag bär vid alla högtidliga tillfällen; således biterade jag också i
dag uti denna nya Drägt. Nu til Vandrigen.

Jag togade först til fört til Rosenbad, där satte jag mig uti Roddars-Båt,
för at fara til Carlberg. Nu är til märskandes, at jag under alla de
otta åren, jag bodde på det fälla Djurgårds-Torpet, förägtade få de
Kongl. Slotten, at jag blott en eller annan gång var på det mig
fordom så kära Carlberg, men ingen gång for jag dit på Båt:
således var denna Sjöresa för mig så mycket angenämare, ty den
gjordes liksom uti nya för mig okända farvatten, på Clara-Sjön
och Carlbergs-grafven. Nu rappellerade jag mig allestädes den forna
tiden, och kunde göra det så mycket ofördare, som jag var hel solo
i Båten. Adra först kom jag vid förbiarten ihug gamle Malmgården,
och besåg med glädje den våningen, uti hvilken vi bodde för så många
år sedan, at begge minna Söta Flickor där först skådade denna Verldens
Ljus. Detta var icke ledsam at komma ihug. At vaktare och vaktare
blef

blef utfligten, som jag nalkades det så väl belägrna Carlberg, och med en egen
glädje flyndade jag mig in uti Trägården, en Trägård, som Natur och Skugg
gjort så skön, så skuggrik; en Trägård, hvar Träffkaren och Kärtecken kumburik
mig så många föta Skunder: ty där bodde jag år 1757. en hel Sommar hos Spanjes
Minister Marguis de Puente, och följde ofta hans så sköna som goda Fru,
född Giesrina Reichach; där vandrade jag sedan så ofta med salig Stjerna,
min John den fjätte, och under Forlofplings-året med Brita-Nora, där hörde
jag Konung Gustaf föst nämna mit Namn under Kasseveraden, som gafs
där ut Pind Lennit. efter Preussen, då vi om morgonen demaskerade oss;
där har jag i de förra tider och under mina Solna-Promenader njutit
så mången föt Hvila; och läst uti så mången god Bok; där vi sluteligen
en familla bodde en hel Sommar det året, då jag med Baron Silfverhjelm
besökte Sal. Fru dörven på Långnäs, och min så länge som ömt älskade
Vän, Prof. Liden i Norrköping. Nu var jag åter uti denne Trägård, gick den
stora Alléen fram utmed Dammen och satte mig på en af Bänkarne
vid Orangeriet. Klockan var då omkring 9, och jag fatt allena. Herre Gud!
huru lycksalig kände jag mig icke där! Naturen i pragt och fägring på
alla sidor omkring mig; den högtidliga Tyftaden fördes endast då och då
af Foglarnes ljupa låten; jag lyfte både Kroppens och Själens öga upp til
Himelen, prifsade Gud för min Varelse, för det Hjerta med mina Känslor,
som hans Nådes-hand danat, som ännu kunde njuta Naturen, som hade
så store orsaker at tacka och glädjas. Huru kunde nu då åtanken
på mina Darn vara fjärran? Nej, mine tankar och mina välsignelser
voro i samma ögonblick et och det samma. Insnällt af alla dessa
Betraktelser och Känslor tillbragte jag i al sanning en just himmelsk
stund under de höga och lummiga Träden; och på det mig ingen ting
skulle fattas, syntog jag utur fickan de begge unge, vitre och ädle
Bönderne Gisekes Tufflor öfver Naturen, för at läsa uti denna aldrasönaste
Bok; men si! icke nog härmed: jag läste ånyo de i går med Tyfta
Posten mig tillfände Bref och Silhouetter af dessa mine myaste Vänner.
Jag skickar Dig både Bref och Skuggor, men med et heligt förord, at de komo
mig lika ofskadde tillbaka. Hvad menar Du väl jag hållt vid en sådan Sumes
ställning, kände, då jag i Dr Ludvic Gisekes Bref läste de orden: Die Liebe
zur Natur, zu den Wissenschaften und das Vertrauen auf Gott sind immer
die festesten Säitzen bey allen Verfällen meines Lebens gewesen. Jag läste
och njöt. Jag kom ihug hvad jag längesedan läst hos Pope: at rätta sättet
at tacka Gud för sina välgörningar uti Naturen är at njuta Naturen;
det gjorde jag och. Medan jag leste en så lycksalig stund, såg jag fyra
unga Damer nalkas, som lära bo på eller vid Carlberg: två och två höllo
huarandra i handen, lätt var deras gång, glad deras utsyn, och när de
voro mig väl förbi, började de en vid deras år, som jag förmodar, manlös
men

men aldets lyftig Sång, som tyfste mit öra och förförde mig, at ifrån mine
Bänk recitocera med följande glada Refrain:

Joli mois de Mai!

Que tu nous rend le cœur gai!

Således utbrilad, och uppfyllt af de dygdigaste och tillika måst pastorale
Känslor, steg jag upp, vandrade genom alle Trädgårdens Gångar, och fick då
äfven se det Tempel, som efter Calle's Ritning, och enligt Sal. Konungens Befälning,
står under Byggnad och nästan färdigt, upå den Högden, som är till vänster i
Trädgården, när man går ifrån Stölet. Jag förmodade at detta Tempel skulle hysa
en Flora ^{eller} en Diana; men jag fick sedan höra af Hr. Architecten, at där skald
en Neptunus få sin Dycker. Å propos af vår Architect, så har icke allenast
Hertig Carl, enligt Sal. Konungens uttryckeliga utlys, yttrad på des Söte Sång,
at Hr. Depres' och hans Eleve, unge Gjernell, skola bibehållas vid alla sina
Functioner och Vindelar, munteligen förvisat min Son härom, utan ock författat
honom om sin egen vidare Vård, samt alltid med nöje agreeerat de Ritningar,
som Calle presenterat för Hans Kongl. Höghet, hvilken ~~han~~ Herre sjelf äfven är
för Lärnare och älskare af Architecture. Såsom Staten vid Haga nu med första
Kommer at regleras, så hoppas jag ock at Calle då jämväl får en fixerad Placé,
dvarom Sal. Konungen ofta författat honom, sedan han hade fått reglera
Finans-verket i Gofte. Således utspizten ingalanda elak, ehuru på långt när
icke den samma, som i Sal. Konungens tid. Calle måste väl ock hafva någon talent
ut denne väg: ty han får ständigt nya Commissioner ifrån Hovkapen, och således
nu i förva veckan på en gång dubbla, eller at göra Ritningar till Jockis, det
stora Hovstatet i Finland, som Grefve Munck innehade, men kort före sin
Afses utur Riket fält at Landshöfvingen och Statr. kassieraren Willebrand,
och till Stola, Sötegård i Westergöthland, som nyligen afbrunnit och tillhör
Öfverste Kammarjunkaren Grefve Ekblad, för hvilken han utom det tillförens
gjort Ritningar. Dessa Di-arbeten gifva ock sina små Sportlar. Se således mig,
räkne in oss icke fallan. När jag icke långt hänfrån hade min Son Carlos
på Stepseln, tänkte jag bara på, hur jag i honom skulle få en Bokgräf,
en tilbörig Bibliograph, och nu har han blifvit en förbarlig Architect.
Hvad menas väl med de orden: icke långt hänfrån? Detta torde min lilla Stefsa
ej så noga smimad, åtminstone var det helt säkert för hennes egen tid. Jag
blef gift i Januari 1765, och den 1 Maji samma år at et stort Sällskap, bestående
af Svärföräldrarna med de flesta sine då varande alla glada Vänner, på kyr-
gårdet å andra sidan om Solna Kyrka, då voro vi ock med, och där fick Cecilia
Dobri endt vid Bordet, som af de Naturkunnige uttyddes fram på en antågande
Jauphin, hvilken också kom till full lifagtig Känslor följande Sommaren under
vår Sejour på Matungården Ödöfta åter hitom Solna Kyrka, hvarst lilla
Architecten efter råd och lägenhet påbygde och påbyggdes, så at han i följ.

Januari

Januari 1766 verkligen trädde fram i dag Gyllet: Under vägen i dag ifrån Carlberg gick jag således förbi begge dessa Ställen, förde mig således naturligt vid det året af min lifspad till minnes, som min Stafva nu bekäffer, ^{för den skulld} utan mycket Tjusförmighet: Et Folk går bort, et annat kommer åter, eller annuledes utolkadt: Snart väge kaprer sin Tid.
Ja förfär mig väl:

Under sagan gående kom jag till Solna, den så vackra Solna Kyrkogård. Den var klädd med gröna Träd och ~~en~~ ^{en} andäktige åhörare, som ^{dock} ~~inte~~ ^{alle} nyndes i Kyrkan. Prästen såg just och prädikade; stälde mig således ett en stund ^{utaföre} och hörde på honom. Gudsmannen var själfe Öfver-Höfvrådikanten i Grefskaps, Hr. Kammarlund eller den af dal. Konungen tillförordnade Prädikanten vid Slaga. Under den lilla stund, jag där fördröjde, ifråde Prästen starkt emot det närvarande Förnuftet, som icke bär på runfeka Fones Hemligheter. (Det var i dag Hel. Grefsalighets Söndag, hvars Evangelium handlar om Nya Födelsen - hvilken Instruktion jag gerna och så mycket hädre erkänner, som jag själv är en så stor orthodox, at jag vil taga det ^{hunniga} Förnuftet till fänga äfven i många andra och aldeles tillståteliga Ranfaktningo ämnens, efter det ändå gränslar förskyns med det flygga Hjertat, så at, när de flygga Lemarne komma i synen, blir ingen Hjälpa omröfzig, i fall det väro Förnuftet då vil blifva une petite raisonnable och försiga sig ut. Begrens om Frihet och dithärd ~~en~~ sedan går allt på tok, jag åhörde förden skull om Dogmaticus med al. undergifvenhet, för at icke störa någon enda af mine Med-åhörare, hvilkas tro inmedeliga Difellvarttydeligt at löfa på deras Ansigtet, så at ingen väl förståendes politisk Insurrektion är i detta är at besvara uti hela Solna Staden. Således upbyggd ä den ena sidan och upseuerad ä den andra begaf jag mig till min Graf, besåg de begge höga och vackra Lindar, som min Son planterat vid Ingången till densamma föjdrade mig öfver den skugga de en dag skola gifva åt min afka och åt Eder, Aldrakärafte Barn, emär Snadgon gång väl förden till denne Fristad, till detta Skolorum, som jag vil hoppad Otäck samheten då icke mera kan öfvara, och sprön en Störna på denna Grift. Med en god och myktig lifspad häper Jöden mindre frar at påtänka, Grafven mindre njotlig at besöka.

Hjugga

Guckandes imedertid Gud af Hjertat, som beströmt mig en så lätt, en så fall alderdom, vundrade jag nu vidare, gick stora vägen till Slaga, kom dit emot Hel. 12, fram min Lilla Louise allena hema, som räckte mig hela öfna Jamnen och förde mig in uti sit så vackra Formak, hvar på hennes Bureau stodo sine ^{flera} ~~en~~ Blomster krukor, uti den ena en hirt Lervoja, och uti den andra en Förnuft-buske, som bar de största stora röda Rosor. Dessa Blomster häpa framföre alla andra synnerligen glädt mig, och då jag icke mera kan njuta dem med väsan, utan bara med ögat, så kysse jag dem i kraft af dem flere gånger, fatta mig hägn till det at vilja, hvar under detta och Monquist komo hem, och inom denna lilla Krets har jag tillbragt en den gladaste middag. Hvilken kan således vara lyckligare än jag? ingen Sader åtminstone.

Sedan jag ätit och hvilat, följde Calle och Louise mig till den för så kallade Pavillonens eller, såsom Solblomningen själv kallade det, lilla Skottet, hvars prägtiga rum besågs, och af mig i synnerhet Bibliotheket samt det Skulle, hvar Konungen i desamma satt föse sin Spiveld sikt. Väntar, då Grefslorn och Capit. Ankarström stodo där utan för, i uppsåt at Skjuta Konungen, man förmätte icke fullborda mörgeringen den gången. Således var min enda mindre viliga stund i dag den, då jag besåg dessa rum, äfven som väget at passera genom hela Parken minstades så ofta vid åtanke på dens som anlagt allt detta, som så ofta sagt till Calle, at han ingen stades i verlden hade större väje, ända han fick vistras på Slaga. De föru Darnen föjde mig allt till gränden mitt emot Solna-rögen, hvar jag kysste dem, och gick så sagteligen hem Norrtulls-vägen, för at emottaga ^{nå} ~~en~~ ömsa Skylar af Lilla Ordbi, som var icke till glad at få för Vandringsman munter och glad åter. Jag kom hem Hel. 8. dagen.

Så här har du nu, Vässa Stafva, min Bellestin för hela denne Dag. Nuden begge många sådana Dagar! önskar af hela Hjertat Eder

triffraste, kognast Pappa.